

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Epistolae ad Brutum, non ita pridem a Germanis repertæ et editæ

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

arnatus venire. Sed & hęc, & multa alia coram cupio, id- que quam primum. De fororistuz filiis non expectavi, Brute, dum scriberes. Omnino jam tempora (bellum enim ducetur) integram tibi causam reservant. Sed ego à prin- cipio, cum divinare de belli diuturnitate non possem, ita

causam egi puertorum in senatu, ut te arbitror è matris litteris potuisse cognoscere. Nec verò ulla res erit una- quam, in qua ego non vel *vita periculo* ea dicam, ea que faci- am, quę te velle, quęque ad te pertinere arbitror. Valē
vi. Kalend. Sext.

M. TULLII CICERONIS
EPISTOLÆ AD BRVTVM,
NON ITA PRIDEM A GERMANIS REPERTÆ,
ET EDITÆ.

CICERO BRUTO, S.

UVM hæc scribebam, res existimabatur in extremum adducta discrimen: tristes enim de Bruto nostro litterę, nuntique adferebantur. Me quidem non maximè conturbabant. his enim exercitiis, du- cibusque, quos habemus, nullo modo poteram distingere. neque assentiebar majori parti homi- num. fidem enim consulum non condemnabam, quę suspecta vehementer erat. desiderabam nonnullis in re- bus prudentiam, & celeritatem, qua si essent usi, jam pridem republ. recuperassemus. Non enim ignoras, QVANT- A MOMENTA sint in republ. temporum: & quid intersit, idem illud utrum antè, an post decernatur, susci- piatur, agatur. Omnia, quę severè decreta sunt hoc tumultu, si aut, quo die dixi sententiam, perfecta essent, & non in diem ex die dilata, aut quo ex tempore suscepra sunt, ut agerentur, non tardata, & procrastinata, bellum jam mil- lum haberemus. Omnia, Brute, præstiti republica, quę præstare debuit is, qui esset in eo, in quo ego sum, gradu, senatus populi que judicio collocatus: nec illa modò, quę nimirum sola ab homine sunt postulanda, fidem, vi- gilantiam, patrię caritatem: ea sunt enim, quę nemo est, qui non præstare debeat. Ego autem es, qui sententiam dicat in principibus de republ. puto etiam prudentiam esse præstandam: nec me, quum mihi tantum sumserim, ut gubernacula reip. prenderem, minus putarim reprehenden- dum, si inutiliter aliquid senatui staserim, quam si infideliter. Acta quę sint, quęque agantur, scio perscribi ad te diligenter. Ex me autem illud est, quod te velim habere cognitum, meum quidem animum in aciem esse; neque respectum ullum quaerere, nisi me utilitas civitatis fortè converterit: majores autem partes animi, te, Cassium que respiciunt. Quamobrem ita te para, Brute, ut intelli- gas, aut, si hoc tempore bene res gesta sit, tibi meliorem temp. esse faciendam: aut, si quid offensum sit, per te esse eandem recuperandam.

CICERO BRUTO, S.

PLANCII animum in temp. egregium, legiones, auxilia, copias ex litteris ejus, quarum exemplum tibi missum arbitror, perspicere potuisti. Lepidi, tui necessarii, qui secundum fratrem a sineis habet, quos oderit, proximos, levitatem & inconstantiam, animumque semper inimi- cum reip. jam credo tibi ex tuorum litteris esse perspe- ctum. nos expectatio sollicitat, quę est omnis jam in ex- tremum adducta discrimen. Est enim spes omnis in Bru- to expediendo, de quo vehementer timebamus. Ego hæc cum homine furioso satis habeo negotii Servilio, quem tui diutius, quam dignitas mea patiebatur: sed tui reip. causa, nec datem perditis civibus hominem porum sanum

illum quidem, sed tamen nobisem, quò concurrerent quod faciunt nihilominus: sed eum alienandum à rep. non putabam. Einem feci ejus ferendi. cooperat enim esse tanta insolentia, ut neminem liberum duceret. In Planci- verò causa exarsit incredibili dolore, mecumque per bi- duum ita contendit, & à me ita fractus est, ut eum in perpetuum modestiorem sperem fore. Atque in hac con- tentione ipsa, quum maximè res ageretur a. d. Id. April. litterę mihi in senatu redditę sunt à Lentulo nostro, de Cassio, de legionibus, de Syria: quas statim cum recita vis- sem, cecidit Servilius, complures præterea, sunt enim insignes aliquot, qui improbißimè sentiunt: sed aterbißi- mè tulit Servilius assensum esse mihi de Planco. Magnus illud monstrum in republ. est ** *Deest hujus epistola para- extrema.*

BRITUS CICERONI, S.

Deest principium epistola.

** sed quo nos amississe: quem sic vexari à Dolabella audio, ut jam non videatur crudelissimum ejus facinus interfectio Trebonii. Vetus Antistius me tamen pecunia sublevavit. Cicero filius tuus sic mihi se probat, industria, patientia, labore, animi magnitudine, omni denique officio, ut proflus numquam dimittere videatur cogitationem, cujus sit filius. Quare quoniam efficere non possum, ut pluris facias eum, qui tibi est carissimus; illud tuius ju- dicio meo, ut tibi persuadeas, non fore illi abutendum gloria tua, ut adipiscatur honores paternos. Calend. April. Carachio.

CICERO BRUTO, S.

DAYS manè a. d. vi. Id. April. Scaptio litteris, eodem die tuas accepi Kal. April. Dyrrhachio datas vesperi. itaque manè prid. Id. April. cum à Scaptio certior factus essem, non esse eos profectos, quibus pridie dederam, & statim ire, hoc paululum exaravi ipsa in turba matutina: salutationis. De Cassio lætor, & reipub. gratulor: mihi etiam, qui repugnante & irascente Pansa sententiam dire- rim, ut Dolabellam bello Cassius persequeretur. Et quidem- audester dicebam sine nostro s. c. jam illud eum bellum gerere. De te etiam dixi tum, quę dicendā putavi. Hęc ad te oratio perferretur, quoniam te video delectari Philippi- cis nostris. Quòd me de Antonio consulis; quoad Bruti exitum cognovimus, custodiendum puto. Ex his litteris, quos mihi misisti, Dolabella Asiam vexare videtur, & in- ea se gerere tatem. Compluribus autem scripsisti Do- labellam à Rhodis esse exclusum: qui si à Rhodum ac- cessit, videtur mihi Asiam reliquisse. Id frata est, istic tibi censéo commorandum: sin. eam semel cepit, mihi crede, ** non erit. Id. April.

BRITUS.

BRUTUS CICERONI, S.

LITTERAS tuas valde exspecto, quas scripsisti post nuntios nostrarum rerum, & de morte Trebonii: non enim dubito quin mihi consilium tuum explices, indigno scelere & civem optimum amisimus, & provincia possessione depulsi sumus, quam recuperari facile est neque minusturpe, aut flagitiosum erit, si potest, non recuperari. Antonius adhuc est nobiscum: sed mediisfidius & moveor hominis precibus, & timeo ne illum aliquorum furor excipiat: plane astuo. Quod si scirem quid tibi placeret, sine sollicitudine essem. id enim optimum esse persuasum esset mihi. Quare quam primum fac me certiore quid tibi placeat. Cassius noster Syriam, legiones Syriacas habet, ultrò quidè à Murco & à Marcio, & ad exercitu ipso arcessitus Ego scripsi ad Tertiam forem, & matrem, ne prius ederent hoc, quod optimè ac felicissimè gessit Cassius, quam tuum consilium cognovissent, tibiq; visum esset. Legi orationem duas tuas, quarum altera Kal. Jan. usus es: altera de litteris meis, quae habita est abs te contra Calenum. Nunc scilicet hoc exspectas, dum eas laudem. Nescio animi, an ingenii tui major in his libellis laus contineatur. Jam concedo, ut vel Philippici vocentur, quod tu quadam epistola jocans scripsisti. Duabus rebus egemus, Cicero, pecunia & supplemento: quarum altera potest abs te expediiri, ut aliqua pars militum istinc mittatur nobis, vel secreto consilio adversus Panfam, vel actione in senatu: altera, quae magis est necessaria, neque meo exercitui magis, quam reliquorum. Hoc magis doleo Asiam ** at in Asiam censeo persequendum. Nihil mihi vidèris hoc tempore melius aclusurus.

CICERO BRUTO, S.

QUOD egerete duabus necessariis rebus scribis, supplemento & pecunia, difficile consilium est. non enim mihi occurrunt facultates, quibus uti te posse videam: praeter illas, quas senatus decrevit, ut pecuniis à civitatibus mutuas sumeres. De supplemento autem non video quid fieri possit, tantum enim abest, ut Panfa de exercitu suo, aut dilecti tibi aliquid tribuatur, ut etiam molestè ferat, tam multos ad te ire voluntarios: quomodo quidè credo, quòd his rebus, quae in Italia decernuntur, nullas copias nimis magnas esse arbitretur: quomodo autè multi suspicantur quòd ne te quidem *nimis firmum* esse velit: quod ego non suspicor. Quod scribis te ad Tertiam forem scripsisse, ut ne prius ederent ea, quae gesta à Cassio essent, quam mihi visum esset, video te veritum esse id, quod verendum fuit, ne animi partium Caesaris, quomodo etiam nunc partes appellantur, vehementer commoverentur. Sed antè quam tuas litteras accepimus, audita res erat, & perulgata: tui etiam tabellarii ad multos familiaris tuos litteras attulerant. Quare neque suppressenda res erat, praesertim cum id fieri non posset, neque si posset, non divulgandam potius, quam occultandam putaremus. De Cicerone meo, etsi tantum est in eo quantum scribis, tantum scilicet, quantum debeo, gaudeo: & si, quòd amas eum, eò *majora* facis: id ipsum incredibiliter gaudeo, à te eum diligere.

CICERO BRUTO, S.

QUAE litterarum tuo nomine recitatae sint Id. April. in senatu, eodemque tempore Antonii, credo ad te scripsisse tuos: quorum ego nemini concedo. Sed nihil necesse erat eadem omnibus: illud necesse me ad te scribere quid sentirem de tota constitutione hujus belli, à quo iudicio essem, quaque sententia. Voluntas mea, Brute, de summa rep. semper eadem fuit, quae tua: ratio quibusdam in rebus (non enim omnibus) paulo fortasse vehementior. Scis mihi semper placuisse non rege solum, sed regno liberari rempub. Tu laevis, immortalis omnino cum tua laude: sed quid melius fuerit, magno dolore sensimus, magno periculo sentimus. Recenti illo tempore, tu omnia ad pacem, quae oratione confici non poterat, ego omnia ad libertatem, quae sine pace nulla est: pacem ipsam bello atque armis effici posse arbitrabar. Studia non decerunt arma poscen-

tium, quorum represimas impetum, ardoremque restinximus. Itaque res in eum locum venerat, ut nisi Caesar Octavianus deus quidam illam mentem dedisset, in potestate perditissimi hominis, & turpissimi M. Antonii veniendum fuisset: quocum vides hoc tempore ipso, quod sit, quantumque certamen. Id profectò nullum esset, nisi tum conservatus esset Antonius. Sed haec omitto, res enim à te gesta memorabilis, & paxne caelestis, repellit omnes reprehensiones: quippe quae ne laude quidem satis idonea affici possit. Extitisti nuper vultu severo: exercitum, copias, legiones idoneas per te brevi tempore comparasti. Dii immortales, quibus ille nuntius, quae illae litterae, quae laetitia senatus, quae alicuius civitatis erat: nihil unquam vidi tam omnium consensione laudatum. Erat exspectatio reliquiarum Antonii: quem equitatu, legionibusque magne ex parte spoliari. ea quoque habuit exitum optabilem. Nam tuarum litterarum quae recitatae in senatu sunt, & imperatoris consilium, & militum virtutem, & industriam tuorum, in quibus Ciceronis mei, declarant. Quod si tuis placuisset de his litteris referri, & nisi in tempus turbulentissimum post discessum Panfae consulis incidissent, honos quoque, iustus, & debitus diis immortalibus decretus esset. Ecce tibi Id. April. ad volatranè celer Pilius, qui vixit dii boni, quam gravis! quam constant! quam bonum in rep. partium! Hic epistolas affert duas, unam tuo nomine, alteram Antonii. dat Servilio trib. pleb. ille Cornuto: recitantur in senatu. ANTONIUS PROCOS. magna admiratio, ut si esset recitatum. DOLABELLA IMPERATOR, à quo quidem venerant tabellarii: sed nemo Pili similis qui proferre litteras auderet, aut magistratibus reddere. Tuae recitantur, breves illae quidem, sed in Antonium admodum lenes: vehementer admiratus senatus, mihi autem non erat explicatum, quid agerem, falsas dicerem? quid si tu eas approbasses? confirmarem? non erat dignitatis tuae itaque: ille dies silentio. Postridie autem cum sermo increbrasset. Piliusque oculos vehementius hominum offendisset, natum omnino est principium à me. De procof. Antonio multa: Sextius causae non defuit. Post mecum: quanto suum filium, quanto meum in periculo futurum duceret, si contra procof. arma tulissent. nostri hominem: causae non defuit. Dixerunt etiam alii. Laevis verò noster nec signum tuum in epistola, nec diem appositum, nec te scripsisse ad tuos, ut soleres. hoc cogere volebat, falsas litteras esse, & si quæraris, probabat. Nunc tuum est consilium, Brute, de toto genere belli. Video te lenitate delectari. & cum putare fructum esse maximum: praecclare quidem, sed aliis rebus, aliis temporibus locus esse soler, debetque clementiae. Nunc quid agitur Brute? templis deorum immortalium imminet hominum egentium & perditorum spes: nec quidquam aliud decernitur hoc bello, nisi utrum simus, necne, cui parcimus, aut quid agimus? His ergo consulimus, quibus victoribus vestigium nostrum nullum relinquatur? Nam quid interest inter Dolabellam, & quemvis Antoniorum trium? quorum sicuti parcimus, durissimus in Dolabella. Hæc ut ita sentiret senatus, populusque? om. est res ipsa cogebat, tamen maxima ex parte nostro consilio, atque auctoritate perfectum est. Tu si hanc rationem non probas, tuam sententiam defendam, non relinquam meam neque dissolutam à te quidquam homines exspectant, neque crudele. Huius rei moderatio facilis est, ut in duces vehementissis, in milites liberalis. Ciceronem meum, mi Brute, velim quam plurimum tecum habeas. Virtutis disciplinam meliorem reperiet nullam, quam contemplationem, atque imitationem tui XIII. Kal. Maji.

CICERO OCTAVIO, S.

Hæc epistola non est Ciceronis: sed de clamarioris alicuius.

SI per tuas legiones mihi licitum fuisset, quae nomini meo, populoque R. sunt inimicissimæ, venire in senatum, coramque de rep. disputare, fecissem, neque tam libenter, quam necessario. NULLA ENIM REMEDIA, quae vulsibus adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ

funt salutaria. Sed quoniam cohortibus armatis circumscriptus senatus, nihil aliud verè potest decernere, nisi timere. In Capitolio signa sunt, in urbe milites vagantur, in Campo castra ponuntur, & Italia tota, legionibus ad libertatem nostram conscriptis, ad servitutem adductis, equitatuque exterarum nationum, destinetur. cedam tibi in presentia foro, curia, & sanctissimis deorum immortalium templis: in quibus, reviviscente jam libertate, deinde rursus oppressa, senatus nihil consiliur, timet multa, assentitur omnia, post etiam paullo, temporibus ita postulantibus, cedam urbe: quam per me conservatam, ut esset libera, in servitute videre non poterò. cedam vita, quæ quamquam sollicita est, tamen, si profutura est reip. bonæ spe posteritatis me consolatur: qua sublata, non dubitanter occidam atque ita cedam, ut fortuna iudicio meo, non animus mihi defuisse videatur. Illud verò, quod & presentis doloris est indicium, & præteritæ injuriæ testimonium, & absentium sensus significatio: non prætermittam, quin, quoniam coram id facere prohibeor, ab ignis prosum: siquidem mea salus aut utilis reip. est, aut conjuncta certe publica salutis. Nam, per deum immortalium fidem (nisi forte frustra eos appello, quorum aures, atque animus à nobis abhorrent) perque fortunam pop. R. (qua quamquam nobis infesta est, fuit aliquando propitia, & ut spero, futura est) quis tam expertis humanitaris, quis hujus ubi nomini, ac sedibus usque ad eò est inimicus, ut ista aut dissimulare possit, aut non dolere? aut, si nulla ratione publicis incommodis mederi queat, non morte proprium periculum vitet? Nam, ut ordiar ab initio, & perdidicim ad extremum, & novissima conferam prius, qua non posterior dies acerbior priore? & quæ non insequens hora antecedente calamitosior pop. R. illuxit? M. Antonius, vir animi maximi (utinam etiam sapientis consilii fuisset) C. Cæsare, fortissimè, sed parum feliciter, à reip. dominatione summoto, concupiverat magis regium, quam libera civitas pati poterat, principatum, publicam dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat, minuebat vestigalia, donabat civitates, ex commentario; dictaturam gerebat; leges imponebat; prohibebat dictatorem creari plebiscito, ipse regnabat in consulatu: provincias unus omneis concupiebat, cui sordebat Macedonia provincia, quam victor sibi sumserat Cæsar, quid de hoc sperare, aut expectare nos oportebat? Exististi tu viadex nostræ libertatis, ut *tuus quidem*, optimus (quòd utinam neque nobis nos opinio, neque tua fides fefellisset) & veteranis in unum constitis, & duabus legionibus à pernicie patriæ ad salutem advocatis, subito propè jam affectam, ac prostratam reip. tuis opibus extulisti. Quæ tibi non ante, quam postulares; majora, quam velles; plura, quam sperares, detulit senatus? Dedit fasces, ut cum auctoritate defensorem haberet, non ut imperio se adversum amaret, Appellavit imperatorem, hostium exercitu pulso, tribuens honorem, non ut sua cæde casus ille fugiens exercitus te nominaret imperatorem. Decrevit in foro statuam, locum in senatu, summum honorem ante tempus. Si quid aliud est, quod dari possit, addat. Quid aliud est majus, quod velis sumere? Sin autem supra ætatem, supra consuetudinem, supra etiam mortalitatem tuam tibi sunt omnia tributa: cur aut ingratus crudeliter, aut immemor beneficii sceleratè circumscribis senatum? Quòd te misimus? à quibus revertaris? contra quos armavimus? quibus arma cogitas inferre? à quibus exercitum adducis? adversus quos aciem struis? Cur hostis relinquitur? civis hostis loco ponitur? cur castra medio itinere longius adversariorum castris, & propius urbem inoveniunt? Ome nunquam sapientem, & aliquando id, quòd non etiam, frustra existimatum? quantum te, popule

Romane, de me fefellit opinio! O meam calamitosam, ac præcipitem senectutem! O turpem exacta, dementique ætate, canicem! Ego P. C. ad patricium induxi: ego temp. fefelli, ego ipse senatum tibi manus afferre coegi, cum te, Junoniam puerum, & matris tuæ parium aureum esse dixi. At te fata patriæ Paridem futurum prædicabant, qui vastare urbem incendio, Italiam bello, qui castra in templis deorum immortalium, Senatum in castris habiturus esses. O miseram, & in brevi tam celerem, & tam variam reipub. commutationem! Quisnam tali futurus ingenio est, qui possit hæc ita mandare litteris, ut facta, non ficta videantur esse? Quis erit tanta animi facilitate, qui, quæ verissime memoria propagata fuerint, non fabulæ similia sit existimaturus? Cogita enim Antonium hostem judicatum, ab eo circumfessum consulem designatum, eundemque reip. parentem: te profectum ad Cons. liberandum, & hostem opprimendum, hostemque ad te fugatum, & Cons. obditione liberatum: deinde paullo post fugatum illum hostem arcessitum, tamquam coheredem mortua reip. ad bona P. R. rapienda: consulem def. rursus inclusum eo, ubi se non moribus, sed *fluminibus* & montibus tueretur. Hæc quis conabitur exponere? quis credere audebit? liceat semel impune peccasse: sit ERRANTI medicina confessio. Verum enim dicam: utinam te potius Antonium, dominum non expulsum, quam hunc recuperemus: non quòd ulla sit optanda servitus, sed quia dignitas domini minù turpis est fortuna servi. in duobus autem malis cum fugiendum majus sit, levius est eligendum, ille tamen exorabat, quæ volebat auferre: tu extorques. Ille consulum provinciam petebat: tu privatus concupivisti. Ille ad malorum salutem judicium constituebat, & leges ferebat: tu ad perniciem optimorum. Ille à sanguine & incendio servorum Capitolium dabatur; tu cruore & flamma cuncta delere vis. Si, qui dabat, provincias Cassio, & Brutis, & illis custodibus nominis nostri, regnabat, quid faciet, qui vitam admittit? si qui urbe ejiciebat, tyrannus erat: quem hunc vocemus, qui ne locum quidem reliquit exilio? Itaque si quid ille majorum nostrorum sepulchra reliqua sapiunt, si non unò cum corpore sensus omnis, uno atque eodem consumus est igni; quid illis interrogantibus, quid agat nunc populus Romanus, respondebit aliquis nostrum, qui proximus in illam æternam domum decesserit? aut quem accipiet de suis posteris nuntium illi veteres Africani, Maximi, Pauli, Scipiones? quid de tua patriæ audient, quam Ispolis, triumphisque decorarunt? an esse quendam annos xvii natum, cujus avus fuerit argentarius, ad stipulatores pater; uterque verò precarium questum fecerit, sed alter usque ad senectutem, ut non negaret: alter à pueritia, ut non posset non confiteri; eum agere, sapere reipub. cui nulla virtus, nullæ bello subactæ, & ad imperium adjunxerat provinciam, nulla dignitas majorum conciliaisset eam potentiam, sed *forma per dedecus*, pecuniam & nomen nobile concleptum in pudicitia dedisset: veteres vulneribus & ætate confectos Julianos gladiatores, egentis reliquias Cæsaris ludis, ad rudem compulisset? quibus ille sapius omnia misceret, nulli parceret, sibi viveret. Qui tamquam in dotali matrimonio reip. testamento legatam sibi obtineret. Audient duo Decii, servire eos civis, qui ut hostibus imperarent, victoriæ se devoverunt. Audiet C. Marius impudico domino parere nos, qui ne militem quidem habere voluit nisi pudicum. Audiet Brutus eum populum, quem ipse primo, post progenies ejus à regibus liberavit, pro turpi stupro datum in servitutem. Quæ quidem si nullo alio, me tamen internuntio ad illos celeriter deferentur, nam si vivus istis subterfugere non poterò, unà cum istis vitam simul fugere decrevi.